

Υπόμνημα

Γ. Παπαίου, υποψηφίου καθηγητοῦ τῆς
ἐδρᾶς τῆς Βυζ. Αρχαιολογίας καὶ τέχνης
πρὸς

τὴν Α. Ἐξοχότητα τοῦ Προέδρου τῆς
κυβερνήσεως κύριον κύριον Ἐλευθέριον
Βενιζέλον καὶ πρὸς τὸ βεβαζοῦν ἑατ-
εῖν τοὺς ἐμβέλους

Ἐξοχώτατε

Ἡ ὑποψηφιότης μου σφριάζεται·

α) εἰς δύο διδαστορικά ἀπαιτήματα, τῆς
ἀρχαιολογίας καὶ τῆς φιλοσοφίας, ἐν ᾗ ἀνέχο-
μεθα εἰδέναι ἐπὶ ἐναισίμῳ διατριβῇ
«τῆς χριστιανικῆς ἀρχαιολογίας καὶ Βυζ.
τέχνης».

β) εἰς τριετήν πρηνότητα, σπουδᾶς καὶ
μελέτης τῶν μελετῶν τῆς Βυζ. τέχνης.

γ) εἰς τὴν ἰδρύσιν τῆς χριστιανικῆς
ἀρχαιολογικῆς Μουσείου.

δ) εἰς 22 τόμους ἰδίᾳ συγγραμμά-
των.

ε) εἰς 400 καὶ ἑκατὸν ἐλάσσονα
διατριβὰς τῇ εἰδικῇ ἡμέρᾳ μου.

ς) εἰς τὰς πρὸς τὰς ἐργασίας μου εὐ-
μενέστατας κρίσεις πανεπιστημίων τῆς
Θύρας, καὶ

ζ.) εἰς 15 εἰς εὐδαιμον διδασκαλί-
αν μου καὶ ὑψιμῶν τοῦ Πανεπιστη-
μίου.

Χρίστῳ κ. Λυα.

Πρὸς τὴν ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς
Κυβερνήσεως (21 Ἰαν. 1912) δημοσίευ-
σαν εἰςθεοῦ διὰ ἑπιτροπὴς ἀναφερο-
μένη, λαμβάνω δι' ἑμὴν νὰ ἀναφέρω
ἡμεῖς ὅτι ὁ κ. Λυα, εἰς ᾧ πρῶτον ἀνα-
βιβάζει διὰ ἐπιστομολογικῆς ἡμεῶν ἀξίαν
εἰς δυσδιόριστα ἔγγραφα, ὅτι «ἀπὸ τριάν-
τονα ἔτων», εἰργασάμεθα «μετὰ μετρί-
ου ζήλου καὶ ἀδυνάτου δραστηριοῦτος», ὅτι
ἀπεδείχθημεν «ὄχι ἔχον ὡς ἥμιος διὰ
τῆς περιουλοχίας πορυαρίθμην κειμηλίαν
τῆς Χριστιανικῆς ἑκκλησίας καὶ διὰ τῆς συ-
μροτύσεως ἀφιστοχόχου Χριστιανικοῦ
Μουσείου», ὅτι συνεγγράψαμεν «εἰς πέρ-
τις καὶ ἄλλος παρ' ἡμῶν εἰς τὴν διέ-
ηρσιν τῆς πρὸς τῇ Χριστιανικῇ ἀρχαιο-
τάτης ἀγάπης», καὶ ὅτι συνεγγράψαμεν
«πορυαρίθμην μικρὰς καὶ μεγάλας
πραγματικῆς καὶ διὰ τριβῆς, ἀναφερομένης
εἰς τῇ Χριστιανικῇ ἀρχαιότητι», εἰ-
τα αἰσῶμεν καὶ ὅχι ἀπροσδοκῶντας
πάντα ταῦτα καταρρίπτει, ἀποβαινόμε-
νοι, ὅτι δὲν ἔχον τὰ προεστώτα.

Δεν γνωρίζω ὅμως ποῖαν ἀξίαν
δυνατα νὰ ἔχῃ ἡ γνωμοδότησις τοῦ κυ-
ρίου τούτου, ὅστις ἀπρομαχυσταί, ὡς
ἔσθ' ἔλαβον τὴν τιμὴν διὰ ζωῆς νὰ
εἶπω τῇ Κυβερτῇ ἰσοχόχῃ, εἰς ᾧ ὡρι-
σμένην κέρριον εἶπεν «ἀναγνωρίζω τὴν
ἀξίαν, ἣν ἔχει ὁ κ. Λαμπάκης, ἀδυνατῶ
ὅμως νὰ τοῦ ψυφίσω, διότι μὲν πείθει
πολύ ὁ κ., (οὗτο ὄνομα διὰ
ζωῆς ἔλαβον δι' ἑμὴν νὰ ἀναφέρω ἡμεῖς)
πρὸς δὲ ἔχον μεγάλας υποχρεώσεις».

Κρίσις κ. Εὐαγγελίδου

Περὶ τοῦ διαιτοῦ τῆς κρίσεως
τοῦ σοφοῦ τούτου ἀνδρός, ὅστις μόνι τῶν
κ. κ. κριτῶν μαυραὶ καὶ ἐδυνείδωτον
ἐπεχείρησεν ἀνίστασθαι τῶν ἔργων πάντων
τῶν υποψηφίων, ἐπὶ τῷ, τοῦτο μόνον λέ-
γω, ὅτι ὁ κ. Εὐαγγελίδου εἶναι ὁ μόνος
ὃς ἔχομεν ἐν τῷ ἔθνει καὶ πανεπιστημιῶν
καθηγητῇ, αὐθεντικοῖς ἔχοντα κῦρος,
καὶ μόνον δυναμένον καὶ ὑφ' αὐτοῦ βα-
ρύνουσιν καὶ ἐπίσημοι γράμμι περὶ
τῶν σπουδῶν τούτων, καὶ ὁσον εὐν
μεν καὶ ὁ ἀρχαιολογία καὶ ἱστορί-
αι τῆς τέχνης ἐσπάρδασεν ἐν τε τῷ
ἐκτετρῶ κατεπιστημιῶν καὶ ἐν τῷ τῆς
Δειψίδος, ἀνθρωπισμῶν τοῦ Overbeck
καὶ ἐν Βερολίῳ ἀνθρωπισμῶν τοῦ
πολλοῦ Κούρτιου, τῆς δεῖ χειρί-
αντικῆς ἀρχαιολογίας καὶ τέχνης
ὑπεράστατο παρὰ τῷ δεινῷ καὶ κῦ-
ρίῳ ἰδρυτῇ τῶν σπουδῶν τούτων
σοφῷ F. Ruge.

Ἀλλὰ ἀνάγκη τῆς κρίσεως
αὐτοῦ περὶ τῶν ἔργων τῶν υπο-
ψηφίων, σαφῶς καταδείκνυσιν
τὸ ἀμερόληπτον, τῆς ἐπιστημο-
νικῆς τοῦ ἀνδρός ἀξίας καὶ
τοῦ ἔθνους αὐτοῦ τὸ αὐτίκον.

Κρίσις κ. Βερναρδάκου

-ἐν σελ. 41 (Ἰφύμνηρ. Κυβερ-
νήσεως 21 Ἰανουαρίου 1912) ὁ κ. Βερ-

4
καρδάμης γράφει ὅτι ὁ κ. Εὐαγγελ-
γίδης τὰ μὲν σφάσματα τῶν φίλων
βίωσιν, τὰ δὲ τῶν ἐναντίων ἡφαίρει.
Θα' ἰπιδέσθω, εἰ δυνατόν,
ὁ κ. Βερναρδάκης κα' διαφύσῃ
ἐν ἑφ' ὅσων ἔχει μόνον ὁ κ. Εὐαγγελ-
γίδης, ἀλλὰ καὶ ὁ κ. Δυϊὸς κα-
τὰ τοῦ κ. Αἰδμαντίου (σημ. 36-41)
γράφουσιν.

Ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι ὁ κ. Βερ-
ναρδάκης γράφει ὅτι «τὰ μὲν
ὑπὲρ τοῦ κ. Λαμπάνου πάντα
οὐδενὸς ἡφαιρουμένου, ἀπαριθνεῖ-
ται καὶ ἀναγράφεται».

Διαβίνας δὲ ὁ κ. Εὐαγγελ-
γίδης οὐδεὶς πολλοστον μέρος τῶν
ὑπὲρ ἑμὸς εὐνοϊκῶν κρίσεων ἀνα-
φέρει, ὡς οὐδεὶς περὶ τῆς Βυζαν-
τινῆς μου Παναποδύνῳ ποι-
εῖται μνησίαν, περὶ τῆς τόσου
εὐνοϊκῶς ὁ κ. G. Millet, ἰδι-
κὸς καθηγητῆς τῆς Βυζαντινῆς
ἀρχαιολογίας καὶ τέχνης δημο-
σιεύει, καὶ ὁ ἕτερος τοῦ ἐν Greif-
swald πανεπιστημίου καθη-
γητῆς κ. Schultze, ὡς τὰς
κρίσεις λαμβάνει τὴν τιμὴν
καὶ ἰπιδέσθω.

BYZANTINΗ ΤΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀρχεται δημοσιευομένη κατὰ σειράς ἡ ὁδὸ τοῦ κ. Λαμπάκη καταρτισθεῖσα Βυζ. Πινakoθήκη, ἐκ 5000 καὶ πλέον πολυτίμων φωτοτυπικῶν εἰκόνων.

Μοναδικὸν ἔργον ἐθνικῆς, ἱστορικῆς καὶ τεχνικῆς ἀξίας.

Ἔργον πρωτότυπον καὶ ἀπαραίτητον πρὸς πᾶσαν μελέτην τῆς Βυζ. ἀρχαιολογίας καὶ τέχνης, ἐκδοθὲν δι' 90 μόνον συνδρομητάς.

Ὁ ἐν Παρισίοις διαπρεπὴς Βυζαντινολόγος καθηγητὴς κ. Millet, λαβὼν 1000 φωτογραφικὰς εἰκόνας τῆς ἄνω συλλογῆς, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν κ. Λαμπάκην τὴν κατωτέρω ἐπιστολήν :

Mon cher collègue et ami

Je viens de recevoir votre collection de photographies et je suis heureux de vous exprimer mes très sincères et très chaudes félicitations. Vous avez accompli une œuvre scientifique *de première importance*. Avec un goût très sûr, un sens archéologique très pénétrant, vous avez su choisir tous les monuments intéressants, les photographier avec discernement, pour en faire ressortir le caractère et comprendre la structure. Je ne me lasse pas d'admirer ce profond amour du passé qui vous a conduit dans toutes les provinces de Grèce, vous a fait étudier non seulement les brillants édifices d'Athènes, de Saint Luc, d'Arta, de Nauplie, mais aussi les modestes églises, non moins précieuses pour la science, car elles nous font connaître l'art populaire de la Grèce médiévale, nous permettent d'en déterminer le caractère et l'origine. Vous avez cherché hors de Grèce, en Macédoine, surtout en Asie Mineure, les vestiges du grand passé chrétien de la race grecque. Sous votre plume les sept astres de l'Apocalypse ont retrouvé leur éclat.

Vous avez compris aussi le très grand intérêt de l'ornement sculpté. Pour l'étude des formes architecturales, du décor céramoplastique, enfin de la sculpture byzantine en Grèce votre collection constitue avec celle de M. Laurent, celles des Hautes-Études et mes « Monuments byzantins de Mistra » un instrument de travail de *premier ordre*. En ce qui touche l'Anatolie antérieure vous êtes le *premier byzantiniste qui l'ait explorée avec soin*.

Je suis sûr, mon cher collègue que cet effort si honorable sera estimé

comme il le mérite. Vous avez modestement travaillé avec toute la sincérité d'un *savant*. J'éprouve un véritable plaisir à vous féliciter de cette œuvre si louable.

Veuillez agréer, mon cher collègue et ami, l'assurance de mes sentiments distingués et dévoués.

G. MILLET

St Marcelin par Mons Var le 21 Août 1911

« ἔστια »,

22 Σεπτεμ. 1911.

6

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ GREIFSWALD
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ
ΤΟΥ κ. ΛΑΜΠΑΚΗ

Ὁ πολὺς Καθηγητὴς τῆς Χριστιανικῆς καὶ Βυζαντινῆς Ἀρχαιολογίας καὶ τέχνης ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ σου Greifswald ἐξαίρων τὴν μεγάλην σημασίαν τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Λαμπάκη ἰδρυτοῦ καὶ διευθυνοῦ τοῦ Χριστιανικοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου, δημοσιευομένην Βυζαντινὴν πινακοθήκην τῶν ἐξοχωτέρων ἀρχαίων καὶ νεωτέρων μνημείων τῆς Βυζαντινῆς τέχνης, εὐμενιστάτην περὶ ταύτης δημοσιεύει κρίσιν ἐν τῷ Theologisches Literaturblatt 2 Φεβρ. 1912 γράφων ὅτι θεωρεῖ περιττὸν διὰ λόγων ν' ἀναπτύξῃ τίς ἡ σημασία τοῦ ἔργου τούτου ὅπερ πρόκειται ἐξόχους ὑπηρεσίας νὰ προσενέγκῃ εἰς τὴν καθόλου ἐπιστήμην καὶ τέχνην, ὅτι ὁ ἀκούραστος, καὶ πλήρης ἐπιτυχιῶν ἐρευνητὴς τῶν ἔργων τῆς Βυζαντινῆς τέχνης κ. Λαμπάκης, (ὅστις ἀτυχῶς ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ ἀγωνίζεται ἐναντίον ἀναξίων λόγου προσωπικῶν δυσχερειῶν), διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου, προσκομᾶται νέα δικαιώματα ἐπὶ τῆς ἡμετέρας ἐγγνωμοσύνης καὶ ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο οὐ μόνον αἰ περὶ τὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης καὶ οἱ ἀρχαιολόγοι, ἀλλὰ, καὶ πάντες οἱ μετὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἀσχολούμενοι εὐφροσύνης ὀφείλουσι νὰ χαιρετίσωσι καὶ ὅτι εὐχεται εἰς τὴν ὥραίαν τοῦ ἔργου τούτου ἀρχὴν, καὶ καλὴν συνέχειαν.

Καὶ ἐπὶ λέξει·

Unter dem Titel Βυζαντινὴ Πινακοθήκη hat Georgios Lambakis, Dozent an der Univepsität Athen und Begründer und Vorstand der vorzüglichen byzantinischen Abteilung des Nationalmuseums, ein grosses Tafelwerk zu veröffentlichen begonnen, welches die wichtigsten Denkmäler byzantinischer Kunst von den Anfängen bis zur Gegenwart in Abbildungen darbieten soll: Architektur, Plastik, Malerei, Kleinkunst. Es braucht nicht ausgesprochen zu werden, wie hoch ein solches Unternehmen einzuschätzen ist. Gerade für die mittel- und späthbyzantinische Zeit wird es uns vorzügliche Dienste leisten. Die vorliegenden 50 Tafeln in Quartformat und in guter Lichtdruckreproduktion enthalten hauptsächlich Mosaiken, ausserdem Malereien, kultische Gegenstände, Textilien usw., meistens aus der Höhe des Mittelalters; aber auch das vorige Jahrtausend ist durch Malereien, des geistvollen Ludwig Thiersch (Θείσιος) und des aus dem Gebiete der religiösen Kunst recht mässigen Ludwig Volte, dessen Abendmahl z. B. eine unglaublich naive Nachahmung des berühmten Abendmahls Lionardos ist, vertreten. Der rühpige und erfolgreiche Forscher, der leider in seinem eigenen Vaterlande mit unverdienten Schwierigkeiten persönlicher Art zu kämpfen hat, hat sich durch dieses Unternehmen einen neuen Anspruch auf Dank erworben. Das Material, das es uns vorlegt, mnss nicht nur der Konsthistoriker und der Archäologe, sondern auch jeder, der sich mit der griechischen Kirche beschäftigt, willkommen heissen. Wünschen wir daher dem schönen Anfang einen guten Fortgang.

Greifswald.

Victor Schultze.

«Καίριοι,

5 Φεβρουαρίου

1912

ἐν σελ. 42 γράβει, ὅτι ὁ κ. Εὐαγγε-
λίσκος ἀποσιωπᾷ πάσα τὰ κατ' ἐμὴ
δυσμενεστάτα κρίσει του Diehl
του Stroganowski καὶ ἄλλων.

Τῆς δυσμενεστάτης κρίσει του
Diehl ἀμειψεύω ἐγὼ αὐτὸς ἐρό-
μυρον εἰς τὰ ἔργα καὶ κρίσεις,
σελ. 12-13. Συνίσταται δὲ αὐτῇ εἶ-
πε ὅτι ἐγὼ γράβω «ὁ ἡγούμενος Bel-
la Valle», ἐνχαμβανῶ ἀφ' ὅθεν τὸ
Bella Valle ὡς τὸ κύριον ὄνο-
μα τοῦ ἡγουμένου, ἀγνοεῖ δὲ ὁ
κ. Diehl, ὅτι ὅταν γράβωμεν «ὁ ἡ-
γούμενος πεντέλης, ἡγούμενος πετρα-
νῆ καὶ π.», δεῖ ἐνχαμβανῶμεν τὸ
«πεντέλης», «πετρανῆ», ὡς κύριον
ὄνομα τοῦ ἡγουμένου, ἀλλ' ὡς ὄνομα
τῆς Μονῆς, ἄλλως ἐν τῇ συγγραφῇ
ἡμῶν «Μονὴ Σαφρὶοῦ», 1889 ἐν σελ.
45 ἀναφύρομεν τὰς πηγὰς, ἐξ ὧν διόλου
περὶ τίνος πρόκειται.

Ἀλλὰ εἶναι ταῦτα θέματα πρὸς
συνήτησιν, καὶ οὐχὶ πρὸς ἀπόχρεον
χρόνον, ὅποτε ὁ κ. Diehl ἔχει υποπέ-
σει εἰς σοβαρότατα ἐν ἑλληνίδι λαῷ,
δι' αὐτὸν δὲ δόιδιμος σοφὸς τοῦ πατε-
ριστικίου καθολικῆς καλοχέρως
ἐφύλαξεν αὐτοὺς (ἴδε ἔργα καὶ κρίσεις
σελ. 13 καὶ ἑφεμέριον, 1885 23 Μαΐου).

Ἐν τῇ διεκδικῇ ἀφ' ὅθεν ἐκείνῃ
τῆς πρωτοτυπίας τοῦ ἐμοῦ ἐργουτῆ
Μονῆς Σαφρὶοῦ, ἐν ᾧ τὸ πρῶτον
ἐν ἑλληνίδι ἐπιδόσαν ἐπιστομονικῇ

Γράβωμεν καὶ ὅταν γράβω
ἐφ' ὅσον ὁ γράβω
ὡς ὄνομα Ραλλῆ
ἐν τῇ συγγραφῇ ἡμῶν
τὸ ἑφεμέριον ἀλλ' ὡς ὄνομα

αὐτὰς ἐν τῇ Χριστιανικῇ ἀρχαιο-
 λογίᾳ καὶ Βυζ. τέχνῃ, καὶ ἐν τῷ
 πρῶτον ἐξετάσεται ἡ ἀξία τῆς νέας
 ταύτης ἐπιστήμης, ἡ Βυζ. ἀρχιτεκτο-
 νική καὶ ἡ τέχνη τῶν Χριστιανικῶν
 ψυροδελιμαίων, δὲν εἶπεν ἑταρον
 γὰρ οὐ σοφὸς κ. Diehl, εἰμὶ γὰρ ἐν-
 φράς τοῦ ρόβου, ὅτι δίδει τοῦ Bella-
 Valle ἐφευρόμεν ἡμῶν καὶ τὸ κώ-
 ριον ὄνομα τοῦ κηρυκτοῦ;

Αἰδὲ δυσμενέσταιται κριτικῶν
 τοῦ κ. Stuzgowski τίς εἶπεν.

α) ὅτι ἡμῶν ἐφευρόμεν δίδει
 τὰ κεραμοπλαστικὰ κοσμηματα
 καὶ γράμματα.

καὶ ὅμως ὁ κ. Βερναρδάκης
 ἐν σελ. 41. κηρύσσεται πάλιν ἡμῶν
 γραφῶν: «ἡ ἐρμηνεία τῶν κεραμο-
 πλαστικῶν κοσμημάτων, ἡ γενεὴ
 καὶ τὸς κ. Παρπάκη, φαίνεται μοι
 ὀρθή, οἱ δὲ ἐπιμυρίονες αὐτοῦ (ἐπι-
 μύρια δὲ εἶναι ὁ κ. Stuzgowski
 οὗ καὶ κριτικῶν θεωρεῖται δυσμενὲς καὶ
 τοῦ κ. Βερναρδάκη) δὲν ἀντιπροέ-
 βαλον ὀρθότηταν,

β) Θεωρεῖται δυσμενὲς κριτικῶν
 κ. Stuzgowski, ὅτι θεωρεῖται πάλιν
 ἡμῶν, εἶναι ὁ κ. Stuzgowski ἀν-
 μορφοῦ μετ' ἡμῶν ἐν τῇ τεχνικῇ
 βλάβῃ κατὰ τὴν ἐπιστήμην τοῦ Δαρνί
 (ἐφ. κ. Κυβερνῆ. σελ. 39).

γ) ὅτι ἡμῶν προέβηκεν δίδει
 ἐν τῇ περιγραφῇ τοῦ ψυροδελιμαίου

Εἰς τὴν ἐν Βυζαντί

9
των τῆς Μονῆς Σαρκίς, παραση-
δόντες (angelegt) ἀπὸ τοῦ υ. Millet
(ἔργα καὶ κρίσις, σελ. 35).

Καὶ τί πρὸς τοῦτο, αἱ ὑποτιθε-
σθε πρόθυμον ἐμμένειν ἵνα παρα-
μυθόντες τῇ ἄλλοι συναδέλφου;

Καὶ ὅμως ἐμὲν 10 ἔτι πρὸ τοῦ
υ. Millet ἀπὸ τοῦ 1889, εἶχονεν
δημοσιεύει τὴν περιγραφὴν τῶν
ψυχοδιδασκαλῶν τῆς Μονῆς Σαρκίς,
ὅτι εἶχεν ἔργον ὑπὸ ὄφιν ἐξ τῶν μεγίστων
αὐτοῦ ὁ υ. Millet (1899).

δ) δὲ δυνάμει κρίσις καὶ ἔργον
τῆς υ. Styzgowski ἴσθι, ὅτι ἐμὲν
εἶχονεν τὴν ἰδίαν ὑπομονὴν καὶ
ἀριστεύονεν πόσας κεραιὰς ἔχει ἐναι-
σθη μνησικογραφικῆς συνθέσεως τοῦ
Σαρκίου. εἶναι ἐμπνεύμα τοῦτο.
Καὶ ὅμως δὲ τῆς ἀδαριδύσεως
ταύτης ἴσθιμεν φραγμὸν εἰς τὴν ἀντιμετώπι-
σιν αἰσθητικῆς καὶ διαφορῶν κεραιῶν, καὶ
ὅτι ἴσθι ἱερὰ καὶ πράξη ἐν τῇ
ἐφορῇ, ἐπράξαμεν ἐμὲν οἱ ἰδίαι
πονοῦντες καὶ κενόκενοι καὶ ἐν τῇ
διδασκαλίᾳ τῶν κτηνολογῶν τῆς τέχνης.

Πάντα δὲ τὰ δυνάμειν ταῦτα
κρίσις, καὶ τῇ συνεισότητι δὲν
παρήμειν ἡ ἀναστροφή ὁ υ. Σαρ-
κίς, ἐμὲν εὐδοκῶν διὰ τὴν ἐδωκο-
σεύσαν ἐξ τῶν ἔργων καὶ κρίσις,
ἐμὲν (σελ. 13.22-27.44).

Ἐν τῇ αὐτῇ σελ. 42 τῆς ἐφορῆς.
τῆς Κυβερνήσεως ὁ υ. Βερναρδάκης

λέγει ὅτι πληγὴ τῶν αὐτῶν δυνάμεων
κρίθην ἔχοντες καὶ ἄλλων τοιαύτων.

Μετὰ σέβασμὸν παρανοῶμεν, ὅτι
ὁ κ. Βερναρδίνης διέβη ἐμὴν καὶ μὴν
μόνον τοιαύτην.

Ἐν σελ. 42 (ἴδ. κ. Βερνάρδινος)
ὁ κ. Βερναρδίνης γράφει ὅτι ὁ κ.
Ρετσοῦ καὶ ἄλλοι εὐφραίνονται ἐπα-
ντιμώματα παρὰ τοῦ κ. Αἰδμαντιῶν, ὡς
τοῦ μόνου ἀφ' οὗ καὶ καταλείβει τὴν ἐν
τῷ πανεπιστημίῳ ἔδραν.

Ναί, ἀλλὰ ποῦτε γινώσκете ὅτι ἴδιω-
ται καὶ ἐπιστολαί, ὅσον εἴ ποτε λαμβανῶν
καὶ αἱ εἰσὶν αἶλαι δύναται καὶ αὐτὴν
καταθέσθαι τὰ πανεπιστημιακὰ ἐν-
πράγματα.

Ἐν σελ. 46 (ἴδ. κ. Βερνάρδινος) γρά-
φει ὅτι τὰ χρονία τοῦ Μωρίου «εἶνα
ἔργον ἱστορίας καὶ φιλολογίας» πρὸς
τὴν τάξιν, ἐμφαίνον μῦθον βαδῆσαι
ἐν Βυζ. ἱστορίᾳ καὶ φιλολογίᾳ.

Παραλείπων τοῦ κ. Εὐαγγελιστοῦ
ὅς οὐδὲ μνηστὴς τὸ ἔργον ἐφύεσσετο,
ὡς πάντα γενέσθαι τῇ Βυζ. ἀρχαιολογίᾳ
καὶ τέχνῃ, ἀναφέρει ὅτι ὁ κ. Λεῶν
ἐν σελ. 36 λέγει περὶ τοῦ χρόνου
τοῦ Μωρίου καὶ τῇ λογογραφίᾳ τῶν
κ. Αἰδμαντιῶν, ὅτι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν
πραγματικῶν ταύτων ὁ συγγραφεὺς
(Αἰδμαντιῶν) «δεν εἰσὶν τυχεράναι τὰ
σητὰν ἐν ὧν προσηγορεύεται,
ὡς καὶ καταλείβει ἐν ἀσφαλῇ καὶ
σασί πορίσματα, ἀλλ' ἐνερπίζει ἐν

παρεμβόσῃ καὶ ἀδυνατεῖ τὰ χεῖρ' αὐ-
τὰ χιτῖνα' πρὸ δόγμα τῆς πραγμά-
της αἰδῶς καὶ τὰ δεινὰ ἀπὸ τῶν
ἐπουσιδῶν,, καὶ οὕτω εἶναι καὶ ἐν-
μνητὴ τῶν ἱστορικῶν γεγονότων, ἐνδεχῶ
ὑπερβολικῶν καὶ ἀδυνατοχότων θα-
μαστικῶν πρὸ τῆς φράσεως καταμνη-
σθῆ τῆς προσοχῆς καὶ τῶν πορ-
τιστικῶν αἰδῶν,, ὅπως εὐλεχῶς καὶ
αὐτῇ οὕτως. Βερναρδίνου ἀνομοχότῃ
ἐν σελ. 46 γράφει ὅτι τὰ πρὸ φρά-
σεως ὑπὸ τοῦ Ἀδαμαντίου λεγόμενα
φαίνονται ὀλίγον ὑπερβολικά,,.

ἐν σελ. 46-47 γράφει δὲ αἱ ἔρ-
 γασαι τοῦ Ἀδαμαντίου ἐν Μιστραῖ
 καὶ ἐν Μιτιώρῳ καταδικνύουσι τὰς
 περὶ τῆς Βυζ. ἀρχιτεκτονικῆς γνώ-
 σης αἰδῶς.

Δυσλεχῶς τούαντίον κατα-
 μαρτυροῦσιν αἱ περὶ τοῦ ναοῦ
 τοῦ Ἁγ. Ἀθανασίου ἐν Χαλαμῶν,
 τῶν Ἁγ. Αναργύρων ἐν Ἀθύναις
 καὶ τοῦ Ἁγ. Ἀνδρέου ἐν Πόρῳ γε-
 μεδοτήσῃ αὐτοῦ. Μοῖον δὲ εὐδρα-
 σὶ ἐπιτροπὴς ἀρχιτεκτονικῶν δινα-
 ται σαφῶς τὰ καταδείξῃ ποῖαν κατὰ
 ὁρμὴν ἐγένετο παραιτίς ἐν ταῖς
 ἐν Μισραῖ καὶ Μιτιώρῳ μνημείοις
 τῆς Βυζ. τέχνης ὅς ἔδει ποτε, ἀθρόα ἔδει ποτε
 σπουδαῖα Χριστιαν. ἀρχαιοχόρῃ καὶ Βυζ.
 τέχνης, ὡς δυνύουσι τὰ ἀναγνωσθέντα
 ἡμεῖς ἔγγραφα, αἷμα ἐπισυναπλοῦ καὶ παρῶν,
 συμπερὶ δὲ δι' ἑξῆς ἐκείνων τὰ δημοσιεύει αἰδῶς.

84. Rue Halle XIV.

le 29 juillet 1908.

Monsieur et Cher Collègue,

il est vrai que Monsieur Adamandion a suivi les cours de l'École Normale supérieure à titre d'élève étranger. Il y est entré non pas comme les Français à la suite d'un concours, mais parce qu'il a été envoyé par le Gouvernement Hellenique.

il n'a pu y terminer ses études
à cause de la grave maladie dont il a longtemps souffert. J'ignore si on lui a donné un certificat attestant son assiduité et son travail

12
St Marcelin Mons.

par Tagence Var

8 août 1908.

Monsieur et cher Collègue

J'ai répondu, il y a quelques jours, à votre question au sujet de M. Adamandion. Je vous ai dit que pendant son séjour à Paris, il n'a pas fait sous ma direction d'étude spéciale sur l'archéologie chrétienne et byzantine. Il m'avait demandé de le former lorsqu'il m'a accompagné à Mistra, mais son attitude m'a obligé à me séparer de lui. Il m'est donc

34, Rue Halle XIV.

13 Nov. 1908.

Monsieur et très-honoré Collègue.

Votre aimable lettre m'a fait grand plaisir. Je vous remercie de vouloir bien transmettre à la Société d'archéologie Chrétienne le desir que j'en ai exprimé de faire un échange de nos photographies avec les vôtres.

De mon côté, je me ferai un véritable plaisir d'annoncer à M. Hottel aux que vous seriez disposé à présenter vos documents aux séances de l'école

καὶ περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου
 Ἀνδρέου τῶν Πατρῶν, οὗ ἐπιβυβαί-
 πτω εἰκόνα, ἔγραψεν ὁ κ. Ἀδαμαν-
 τίδης (ἡ Ἀθῆναι, 21 Μαΐου 1908)
 ὅτι εἶναι Βυζαντινὸς ρυθμὸς !!

Ὁ ἀνεγειρόμενος
 νέος περιβάλλης Ναός
 „ΑΠΟΣΤ. ΑΝΔΡΕΑΣ“
 Ἐν Πάτραις. (Ἐκδοσις Πάσχα).
 La nouvelle église
 de Saint-Andréa à Patras.

Ἀλλὰ τίς, παρακαλῶμεν
 καὶ τῶν ἰδιωτῶν ἐτι, ἀπλῶς τῆς
 εἰκόνα ταύτην βλέπων διὰ εἰνοῦ
 ὅτι εὐρίσκεται πρός ναόν, οὗ ὁ ρυθμὸς
 καὶ ἄλλο ἐστίν ἢ ὁ ἀνεγνωρισμένης
 Βυζ. ρυθμὸς ἐν τῇ Ὀρθόδοξῳ Ἐκκ-
 λῇ;

Ἦν δὲ σφ. 47. (Ἰφίμπερ. Κυβερν.)
 ὁ κ. Βερναρδάκης γράφει: αἰεὶ πᾶσι
 τοῖσι οὐδ' Ἀδαμαντίῳ δι' ἑστρέφει
 καὶ διδασκαλίας ἰκανότητος καὶ
 ἀρίστην καὶ υπονοούσας, ὅτι ἐμὴν παί-
 ῖς ἰστίαν εὐδοκίμῳ ἐν τῷ πανεπιστή-
 μιῳ διδάσκοντι, θερμὴν δὲ ἰατρικὴν!
 Ἦν τὸ ὑπομνηματὶ ἡμῶν
 τοῦτο διὰ γενικῶν γραμμῶν ἔστρε-
 φάμεν, Κύριε Πρόεδρε, καὶ παρα-
 στήσομεν ὑμῖν καὶ τὸ ἀνέκδο-
 τόν τινος ἀντιγράφου τῆς προένο-
 μίμης ὑμῶν ἀδελφίαν ὑμῖν δὲ καὶ
 τὸ ἀνέκδοτ. ὑμῶν ἀντιγράφου ἐνα-
 πύκνεται, ὅπως ἀποδείξωτε τὸ δέ-
 κειν, ὅτι, αἰεὶ.
 Μὴ σέβασιν βαδίζον
 ἐπιδείκναι

Ἐν Ἀθῆναις

τῇ 16 Μαρτίῳ 1912

Ἰσοχότατι

λαμβάνω τινὲς τιμὴν καὶ βου-
κλίσαν τὸ πρὸς τῆς Ὑμετέρας Ἰσο-
χότατα καὶ τὸ Διτ. Ὑπουργικὸν Συμ-
βῆλιν ὑπομνήματός, ὡς καὶ ἐπι-
στορικὴ ἀπευθυνομένη τῇ Ὑμετέρᾳ
Ἰσοχότατι, ἐν ᾗ ἐξέτερον συνέδριον
τῶν κ. Βερναρδάδης μετ' ἑμαυτοῦ.

Ταῦτα ἐπεὶ οὐκ ἔστιν καὶ δημοσιεύω
καρπὸν ὅπου εἰ Ὑμετέρα Ἰσοχότα
ῥαβδὶ μὲν αὐτῆς, εἶτα δὲ καὶ τὸ

ποιων, ὅπου μὴ μωστοὶ ποτα
εἴκοιαι ἐν δασὶ ἔχει ὁ κ. Βερ-
νερδάκης.

Αποδείξτε ότι τα διμεσο-
γυαφισμένα, προκύπτει τα
πίρρη ύψος ταυτίστος.

Σαν δὲν ἵψησεν ἡ πόλις
 νομίζω διὰ πρῶτον καὶ ὅτι ἐν ταύτῃ
ἀποστολῇ ἡ ἐκδοχὴ αὐτῆς, ἐπεὶ
 προδέρχεται, ὅτι μόνον ταῦτα, ἀλλὰ
 καὶ τὸ ἰσχυριστὸν ἐκδοχῆς
 καὶ ἀποστολῆς, ὅτι μόνον
 καὶ μὴ γὰρ γινώσκω ἡ ἐκδοχὴ

Μηνι και σελυτι Δουλεγι Λο.

Μηλι σβαορι και Γεχορ λυφ

Προς τὸν ἑνὸς Θεοῦ
ἐν Θεοπερνόου.

Εἰσαγωγή.

Παρακαλῶ ἐν ἑνὶ τῷ ἀναγνώστῳ ἵνα ὁ
ὁ κ. Θεοπερνόου ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτῇ περὶ τῶν
ἐργῶν τῶν ὑπογράφων διὰ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Χριστοφάνου
Ἀρχιεπισκόπου καὶ Θεοφάνους ἐκπαιδευτοῦ (ἐκπαιδευτὴς
θεοπερνόου 21 Ἰαννουαρίου 1912) ἀνταλλάξῃ, περὶ τῶν
ῥάβδων τῶν ἑνὶ τῷ ὑπογράψαντι ἰδίᾳ ὑπογεγραμμένων, ἐν
στ. 46 ἐφαίρει τῶν τεχνολογίας καὶ ἐκπαιδευτικῆς καὶ ἐπὶ
ἐκπαιδευτικῆς ἀναγνώσεως τῶν κ. Ἀθανασίου γινώσκοντος
ἵνα « ἐν τῇ ἐπιστολῇ αὐτῇ ἀναγνώσῃ καὶ ἰδίᾳ
ἐκπαιδευτικῇ τῶν κ. Ἀθανασίου περὶ τῶν γενεῶν καὶ
ἐκπαιδευτικῆς τοῦ Θεοφάνους, καὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν
ἐκπαιδευτικῶν ἐκπαιδευτικῶν ὡς ἀπομνημόνιον,
ἀλλὰ τῶν νομιμῶν τῶν νομιμῶν, ἀπομνημόνιον αὐτῶν
αὐτῶν τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἵνα ἵσταται. »

Καὶ οὕτως ἡ κατὰ τὸν κ. Θεοπερνόου ἐπιστολή
αὐτῇ ἐκπαιδευτικῇ τῶν κ. Ἀθανασίου, ὅτι αὐτῶν τῶν ἐκπαιδευτικῶν
ἐκπαιδευτικῶν ἡ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ἀπομνημόνιον, ἐκπαιδευτικῶν
ἐκπαιδευτικῶν ἐν τῇ ἐκπαιδευτικῇ τῶν ἐκπαιδευτικῶν

1896, ἡλός 15 ἐν ἀπόλειπον. ἐν τῇ 94^ῃ οὐκ
αὐτὸς γέγραπται. « Εὐσεβὸς τὸς Χρονογραφίαις ἀπογραφάς
δεῖ εἶναι ἐοικότερον ἢ τὸς λέξις ἀνάλογος, ὅτι
ἢ τὸς ἐπιδόξου οἰόμενος ὑποβαίνει. »

Ναυτίου δὲ εἶχον ὑαδνῶν τὰ γρῦναι τὰς τῶν
α. Βερναδάου, ἀνδρῶν τὸν τε σάκεν, ἀγανδῆν,
(οὐκ ἄλλος ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιγραφῇ, τὸς Κρονογραφίαις. σελ.
42) γέγραπται δὲ « ἢ ἀγανδῆν εἶναι ὁ εὐσεβὸς τὸς ἐπιδόξου,
ἀνδρῶν τὸν τε σάκεν καὶ ἐπιδόξου μέγιστα
τὰ νεύματα καὶ τὴν οὐκίαν, ἀποδοῖς αἴμα, ὅπου
αὐτὸς ἐγγράφει, ὅτι ἐν τῇ ἐπιδόξου, ὅτι αὐτὸς ὑαδνῶν
με. Πρὸς τὰς α. Βερναδάου ποταμῶν.

« Μά, μιντῶν, νύπε λαμῶν, εἶναι ὑαδνῶν
μέγιστα ἐν τῇ ἐπιδόξου ὅτι, ὅτι ἐπιδόξου; »

« Ἄγαντ ὅτι, εἶναι αὐτὸν. « καὶ! ὅτι ἐπιδόξου
ἐπιδόξου, καὶ ὡς ἐπιδόξου ἐπιδόξου ἐπιδόξου
ἐπιδόξου, καὶ ἢ ἐπιδόξου ἐπιδόξου ἐπιδόξου
ἐπιδόξου ἐπιδόξου ἐπιδόξου ἐπιδόξου. ἐπιδόξου ἐπιδόξου
καὶ ἀνδρῶν τὸν τε σάκεν, καὶ καὶ μὴ ἀνδρῶν
ἐπιδόξου τὰ τὸς ἄλλος; » ὅτι. Βερναδάου ἐπιδόξου
ἐπιδόξου ἐπιδόξου:

ὅτι ἐπιδόξου καὶ ὅτι ἐπιδόξου.

« Ἄγαντ ὅτι, εἶναι ἀπὸς αὐτὸν « εἶναι ὑαδνῶν

μετα να αφαιρεθ, επιμοσχευτην απο της αδελφου σου.

«Μάγισσα» μοί εὐχόμενος, κειοδὲ ἐγώδερος τὰ
δυναστεύουσι, ὅτι δέξεται καὶ ὅσον δέξεται.

«¹Εὐ, ²ἔπειτα ¹παροῦσα», ἐμφορῶντος οὐ.

Βεγραπταύς, « Γὰς ἄποια οὐρανέσσης, δόλι ἐν-
μοατὴ δ' αὖ ποσ πέπελε ναιππίερ ἐδνωρ, ἢ
ναρὶν οὐλαμυὸν γράμμα ἐν Παροῖν, ὅσων
ἐχ' ὁ κ. Ἀδαυελιός, »

«Ναί, α. Βεραρδάκης ἀσκήσια, ἀπ' ὅσων
οὐκ ἐπαρτάσθην, ὅτι διὰ διδασκαλίας διατάξαται,
ἐφ' ὃν ἐ' ἐν ἀνυπόθεσι με διδασκαλία ἐστὶν ἐναεῖς
διατριβὴ Χροτοκρινῶν ἀρχαιογραφίας καὶ βιβλιοφιλίας
ἐξῆς, ὅσοι διδάσκον τὰ ἀνυπόθετον τὰ καὶ καλὰ
ἐργα μὲν διδάσκουσιν οὐδαμῶς ἐπὶ τοῖς ἀπ' ὅσων ἐ'
ἐργάζομαι μου «ἐργα καὶ ὑπόθεσις» εἶναι ὅπως
ἀνυπόθετον ὑπόθεσις τὰ ἀνυπόθετον καὶ ἐπὶ τὴν
κατασκευὴν τὴν ἐργάζομαι, τὸς ἀνυπόθετον Schlumberger,
ὅσοι οὐδαμῶς τὰ ἐργα μου ἐργα οὐκ (σφ. 38) ὑπο.»

«Μαρίολα», ἀσύνετον «ἂν ἂν εἶναι ἀπὸ
καταγμένα· δὲν εἶναι καμμένη οὐρασίαν.»

a. Hjj är min c'hon naggier onyaoiav totatla
 upious tharcorupieuv nai oopar cidruur

Καθ' ἡμέραν, ἀνταρτήσας, δίδασκεν καὶ ἔτι οὐκ ἐπὶ
ἑαυτὴν ἐπιστολὴν α. χ. τοῦ μὲν ἐδουλοῦ α.

Περρὸς, καὶ καὶ ἐδουλοῦ τῆς αὐτοῦ;

« Ἀλλὰ εἶναι, α. Ἰακωβὸν » ἀκούσας. ἀπὸ
ἔτι καὶ ἀναρπῶν τὴν αὐτοῦ. καὶ ἐπὶ τῇ δέξῃ,
καὶ κατὰ τὴν οὐκ ἐπὶ τῇ δέξῃ ».

Μετὰ τὴν ἀποδοχὴν τῆς αὐτοῦ τοῦ α. Βασιλῆως
δαμν, δὲ ἔτι, Κίρια πρὸς τὴν, καὶ κατὰ τὴν,
εἰς μὲν πρὸς τὴν ὑπερβαίνον ἐξ οὐκ ἐπὶ τῇ δέξῃ.

Μετὰ τὴν ἐπακοὴν κατὰ τὴν αὐτοῦ.

Πρὸς τὸν Κύριον Πρόεδρον
τῆς Κυβερνήσεως

Ἐξοχώτατε

Λαμβάνω τὴν τιμὴν ν' ἀναφέρω ὑμῖν
ὅτι ὁ κ. Βερναδάκης ἐν τῇ κρίσει αὐτοῦ περὶ
τῶν ἔργων τῶν υποψηφίων διὰ τὴν ἑδραν τῆς
Χριστιανικῆς Αρχαιολογίας καὶ Βυζαντινῆς τέχνης
(Ἐφημ. Κυβερνήσεως 21 Ἰανουαρίου 1912) πλὴν ἄλ-
λων, περὶ ὧν θέλω λάβει τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλ-
ω ἴδιον ὑπόμνημα, ἐν σελ. 46 ἐξαίρει τὴν
δεινότητα καὶ ἐμβριθείαν καὶ τὸ ἐπιστημονικόν
πνεῦμα τοῦ κ. Αἰδμαντίου λέγων ἐπὶ λέξει
« ἐν τῇ κρίσει ταύτῃ περιέχεται καὶ ἰδιά
θεωρία τοῦ κ. Αἰδμαντίου περὶ τῆς γενέσεως
καὶ ἐξέχψεως τῆς Βυζαντ. εἰκονογραφίας,
καθ' ἣν ἡ Βυζαντ. εἰκονογραφία εἶναι δι-
μιῦρημα ὄχι αἰτομικόν, ἀλλὰ τῆς κοινωνί-
αυ μισθῶν, ἀποβλεπόντων ὡς εὐ σκοποῦ
τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ὀρθοδόξου ἡμῶν δόγματος.

Καὶ ὅμως ἡ κατὰ τὸν κ. Βερναδά-
κην ἔξοχος αὐτῇ θεωρία τοῦ κ. Αἰδμαν-
τίου, ὅτι σκοπὸς τῆς αἰκονογραφίας ἐστὶν
ἡ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἐνίσχυσις, ἔστι
ἐλλειψὺς ἐν τῇ Αἰκονογραφίᾳ μου (1896)
σελ. 94 « σκοπὸς τῆς Χριστιανικῆς αἰκονο-
γραφίας εἶναι τὸν καὶ τὴν τέχνην ἀναπτύξαι, ἀλλ' ἂν
τῆς ὀρθοδόξου πίστεως κραταιώσις ».

ἐκδοθέντος 1896,
ἦτο 15 ἐτὶ πρότερον.
ἐν τῇ 94^ῃ σελίδι αὐ-
τῆς ἔργου.

Νομίζων ὅτι εἶχον καθήκον νὰ γνωρίσω
ταῦτα τῷ κ. Βερναδάκη, ἀνθρώπινόν τι παθόντι,
πλανηθέντι, (ὅστις ἄλλως ἐν τῇ αὐτῇ ἐφημερίδι
τῆς Κυβερνήσε. σελ. 42 λέγει ὅτι «ἡ ἀλήθεια εἶ-
ναι ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιστημῆς», ἀνεμοκύνωσα αὐτὰς
τὰς ἀνυτέρω καὶ ἐπέδειξα μάλιστα τὰ υἱόμενα
καὶ τὴν σελίδα, προσδούς ἅμα, ὅπως αὐτὸς διηλώ-
σῃ, ὥτινι οἷδε τρόπῳ, ὅτι ἄκων με ἠδίκησεν.

Πρὸς ταῦτα ὁ κ. Βερναδάκης μοι ἀπην-
τήσεν.

«Μὰ, μήπως, κύριε Λαμπάκη, εἶμαι ὑπο-
χρεωμένος ἐγὼ νὰ διαβάσω ὅλα, ὅσα ἐγράφατε».

«Ἀλλὰ τότε», εἶπον αὐτῷ «ναί! ἀλλ' εἴ-
σθε κριτὴς, καὶ ὡς κριτὴς εἶδε ἀντιπρόσωπον
τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ ποχιστρία ἐν χεῖρας σου ἐνε-
πιστεύσθαι τὴν ἐπιστημονικὴν ἡμῶν τιμὴν.
Ἐυρίσκετε δίκαιον νὰ ἀναγνώσῃτε τὰ τὰ
ἐνός, καὶ νὰ μὴ ἀναγνώσῃτε τὰ τοῦ ἄλλου».

Ὁ κ. Βερναδάκης ὑψύσας τοὺς ὤμους
εἶπεν:

Οὕτως ἐθεώρησα καλόν καὶ ὅτως ἐπραξάμην.

«Ἀλλὰ τότε», εἶπον πρὸς αὐτόν «εἶμαι
ὑποχρεωμένος νὰ ἀμυνθῶ, δημοσιεύων τὴν
πρὸς ἐμεῖ ἀδικίαν σου».

«Μάλιστα», μοι ἀπεκρίθη, «εἶσθε
ἐλεύθερος νὰ δημοσιεύσῃτε ὅ,τι θέλετε καὶ
ὅπου θέλετε». Ἐγὼ, κύριε Λαμπάκη, ἐξηκο-
χούθισεν ὁ κ. Βερναδάκης, «ὅσα ὥριστα
συνέντευξιν, διότι ἐνόμισα ὅτι θα' μοῦ φέ-
ρετε καμμίαν εἰδήσιν, ἢ μανερὶ συστατικὸν
γράμμα ἐν Παρισίῳ, ὅποιον ἔχει ὁ κ. Α.
δαμαντίδης».

«Ναί, κ. Βερναδάκη, ἀπεκρίθησα,

ἀλλ' ἴδιποτε ἐφαιτάνθην, ὅτι δύο διδασκαλικά
διπλώματα, ἐξ ὧν τό ἐν με' ἀνυγόρευε ^{με} δι-
δάτορα ἐπὶ ἐναισίμῳ διατριβῇ Χριστιανι-
κῆς ἀρχαιολογίας καὶ Βυζαντινῆς τέχνης,
ἦτο δυνατόν νὰ ἐνληφθῶσιν ἴσα καὶ κατώ-
τερα μιᾷ ἰδιωτικῆς συστατικῆς ἐπιστο-
λῆς· ἀλλ' ἴδ' τό φυλλαδίον μου « ἔργα
καὶ κρίσεις », εἶναι πλῆρες αὐθεντικῶν
κρίσεων Πανεπιστημίων καὶ εἰδικῶν
καθηγητῶν τῆς Ἑσθῆς, τοῦ Αναδυμει-
νοῦ Schlumberger, ὅστις ὀνομαζέει τὰ
ἔργα μου ἔργα σοφᾶ (σελ. 38) καὶ »

« Μάλιστα, ἀπῆντησεν, ἀλλ' αὐτὰ
εἶναι ἀπλὰ κοπιημένα· δὲν ἔχουν
καμμίαν σημασίαν ».

« Ἀλλ' αὖ ^{με} ἔχον καμμίαν ση-
μασίαν τοιαῦται κρίσεις Πανεπιστη-
μίων καὶ σοφῶν εἰδικῶν καθηγητῶν,
αὐτὰ πῆντησα, ^{δυνατὶ νὰ} δέχθαι σημασίαν ἰδιωτικῆς
ἐπιστολῆς π.χ. τοῦ μὲν εἰδικοῦ κ. Ρεττοῦ,
ἢ καὶ εἰδικοῦ ^{τινός} ἀνδρός;

« Αὐτὰ εἶναι, κ. Λαμπάκη, ἀπῆν-
τησε· « δὲν ἔχω νὰ ἀναιρέσω τίποτε· καί-
μετε, ὅτι θέλετε, καὶ καταφύγετε ὅπου
θέλετε ».

Μετά τὴν προτροπὴν ταύτην τοῦ κ.
Βερναδάκη, δὲν ἔχω, ἡδὺν Πρόεδρε, νὰ κα-
ταφύγω, εἰμὲ μοῖον πρὸς τὴν ἡμετέραν
ἔξοχότητα

Μετὰ σεβασμοῦ βαρυτάτου

Πρὸς τοὺς καθυμενῆς τῆς Παισιολογίας
Κύριον Βερναδάκη

Ἐν τῇ κρίσει ἡμῶν (ἔργον Κυβερνήτου 21 Ἰαννουαρίου 1912 σελ. 41) γράφετε ὅτι «τὰ μὲν σφάγματα τῶν φίλων συνπῶνται, τὰ δὲ τῶν ἐναντίων ἐξαιρούνται» ὑπὸ τοῦ κ. Μαργαρίτου.

Διαφεύσας παρακαλῶ ἐν ἐξ ὅσων κατὰ τοῦ Ἀδαμαντίου γράφουσιν ὁ κ. Λυγός (σελ. 36) καὶ ἰδίᾳ ὁ κ. Εὐαγγελίδης (σελ. 36-41).

Ὡσαύτως ἐν τῷ αὐτῷ σελίδι γράφετε «τὰ μὲν ὑπὲρ τῆς λαμπραίας παῖτα, ὅθεν οἱ ἐφαίρμεναι, ἀπαρτίζονται καὶ ἀναθεύονται».

Ἐξ ταῦτα ἀπαντῶ ὅτι τὰ ὑπὲρ ἐμοῦ ἐκ-
μα τῇ ἀπειρῇ πλυσθῶς ἡμῶν εὐνοϊκῶς κρίσας Γούλι & Βού. μετ.
οὔτε ἐν πολλοῖς μὲν ἀναθεύονται, ὡς αἱ πιναικοδύνη, δε
εὐμενέσταται κρίσας ^{ταύτης} περὶ ~~Βουζαντινῆς~~ ^{πιναι-}
~~δύνης~~ τῇ ἐν Greifswald Παισιολογίᾳ F. u. Millet καὶ

Ὡσαύτως γράφετε ὅτι «ἀποσιωπῶνται πάν-
τα τὰ κατ' αὐτοῦ» (σελ. ἐμοῦ), οἷον
αἱ εὐμενέσταται κρίσας τοῦ Diehl, τοῦ
Stegzowski καὶ ἄλλων».

Πιστεύετε ἡμεῖς, δι' ἐξοικιλῆσαι ἐν τῷ θνατῷ
ὁ κ. Diehl ἐφηνέχον ἡμῶν ~~κατὰ τὴν~~
~~ἡμετέραν Bella Valle~~, ἀφ' ἧς ~~μεγάλη~~
~~πιναικοδύνη~~ ~~ὡς~~ ~~πιναι~~ ~~τῇ~~ Bella Valle,
~~ἡμῶν~~ ~~καὶ~~ ~~ὡς~~ ~~πιναι~~ ~~τῇ~~ ~~ἡμῶν~~ ~~ἰδίᾳ~~ ~~αὐτῇ~~
~~καὶ~~ ~~κρίσας~~, σελ. 13. ~~ὡς~~ ~~πιναι~~ ~~τῇ~~ ~~ἡμῶν~~ ~~ἰδίᾳ~~ ~~αὐτῇ~~

ὅτι γράφοντες ὁ ἡμέτερος Πιναικός,
ὁ ἡμέτερος Bella Valle, ἐννομεῖ
τὸ πιναικὸν καὶ Bella Valle καὶ ὑπὲρ

ὀνόματα τοῦ Ηγερμάν; , ἀρ' ἔτι μεμι-
σθὰ περὶ τῆς Ηγερμάν; τῆς Bella Valle
ἐκ τῆς ἀναθεώρου τοῦ πυλῶν. (πρὸς Μον;
Δαρνὶδ 1889 σελ. 45 Ἐργα καὶ κρήνη
σελ. 13.).

Ἔπειτα δεῖ εἶναι ^{τὴν} ~~τὴν~~ ἀφ' ἧς δ' ἡμεῖς
ἐκ τῆς τούτου ἔχει πρωτοτυπία περὶ
τῆς ἱστορίας, τῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ
τῆς μουσιγραφίας τῆς Μονῆς Δαρνὶδ
~~γράφοντες~~ ὅτι ὁ κ. Diehl δεῖ εὖρεν ἐκ-
ρον χάδος, παρὰ τὸ χάδος τοῦτο τοῦ
Bella Valle; ~~ἡμεῖς ἀναγράφουμε~~
~~ὡς ἱστορίαν τῆς λατινικῆς καὶ τῆς~~
~~Μονῆς~~

Ἡμεῖς τὰ νόπον ἐν τῇ κριτικῇ τῇ
μὴ μεία τῆς ἐπιμύρισης ταύτης τοῦ
κ. Diehl, ἡ ἡμεῖς ὀνομαζέτε διαφορεστατή;

Τοῦτα τὸν περὶ τοῦ κ. Styzgowski
ἐκ τῆς σελ. 39 ἀναθεώρει ὁ κ. Εὐαγγελίδης
τὸ ὀνομαζέτε αὐτοῦ, ὅπου εἶναι καθαροῦ
ὑπὲρ ἡμῶν, διότι ἀνόμερον τὰς ὑμῶν ἡμῶν
καταργηδύσας βλάβας ὡς Δαρνὶδ; ~~καὶ~~ ^{μεγὰρ} δεῖ ἡμεῖς ὅτι
παραινέδυνε ὑπὸ τοῦ κ. Millet προ-
βλεπὲν ἐν τῇ περιγραφῇ τῶν φεβοδ-
ημάτων τοῦ Δαρνὶδ, ~~ἐν τῇ~~ ἡμεῖς 10
ὅλα ἔτε προ τῇ κ. Millet ἡτοι ἀπὸ
τῆς 1889 εἶχομεν δημοσίωσιν ὡς περι-
γραφῆς τῆς φεβοδημάτων, ~~καὶ~~ ^{ἀπὸ} κ.
Millet ἐν ταῖς μελέταις αὐτῶν περὶ
Δαρνὶδ εἶχε ὑπ' ὄψιν ὡς προβλεπὲν
ἡμῶν περὶ Δαρνὶδ μουσιγραφίαν.

ὁ κ. Styzgowski
φωράται ἀγνοῶν,
ὅτι

ὡς αὐτὴ δ' ἡ ἐσαρχία ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι
 39 ἀναγίνεται ὅτι ὁ Stuzgowski γράφει
 ἡμεῖς, διὰ τὴν κομίστην, διὰ τὸν βίον εἶχο-
 μεν υπομονὴν καὶ δαΐδα ἐπιστολῶν
 καὶ αὐτὴν καὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἀφ' ἑαυτῶν καὶ
 φράζονται ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἀνδρείου
 καὶ τούτο (ἐπράξαμεν ἐφ' αὐτοῖς)
 ἡμεῖς πρὸς τὰ ἴδρα ὡς τέχνη καὶ
 εἰς, διὰ τὴν ἐκτέλεσιν καὶ δέομεν φρονι-
 μόν ἐς τὰς κίβρις οἷδε διὰ τὴν διακρί-
 σιν ἀναγκασιωτέως καὶ φράζονται.
 Ἄλλως γὰρ ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἔργα καὶ
 ὑπόμνημα, ἐκτελεσθέντα πάντες τὸς
 ὑπὲρ καὶ κατ' ἐμὴν ὑπόμνημα τὸ ἡ.
 Stuzgowski.

πρὸς τούτου ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι 42
 γράφεται ὅτι ἔχομεν καὶ ἄλλων ὑπομ-
 νῶν ἐπιμνήσκει.

Θα' παρκαταθέμεν ὅτι ὑπομνήσκει
 τε ἡμῶν ~~τινὰς~~ ^{μῖαν} ἢ ~~ἐξ~~ αὐτῶν.

Αναγράφεται ἐν σελ. 42 ὅτι ὁ Ρεττο
 καὶ ἄλλοι ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἐπαινετικὰ
 ὑπὲρ τοῦ Ἀδαμαντίνου καὶ γράφονται
 ἐν τῇ ἐπιστολῇ ὑπὲρ αὐτοῦ, ὡς
 τὸ μὲν αἶψιν καὶ μεταφράζει ἡμεῖς ἐν
 τῇ παλαιστικῇ εἰδὶ καὶ ἔδραν.

Ναι· ἀλλ' ἀπὸ πότι παρακαλῶ
 κίβρις Βερναδίνης ἰδὲ Μικαὶ ἐπιστολῇ
 ὅτι ἐπαινετικὰ καὶ ἐν τῇ ἐπιστολῇ
 εἰδὲ αὐτὰς ἀντιμαρτυροῦναι καὶ διὰ τὴν
 ρωμαίων ἀφ' ἑαυτῶν, ὡς ἔχομεν ὅτι, καὶ

γραφῆς δὲ οὐ « ἐν τῇ κρίσει ταύτῃ
 περιεχθῆναι καὶ ἰδίᾳ θεωρίᾳ τοῦ κ. Αδαμαν-
 τίου ἐπὶ τῇ γενέσει καὶ ἐξελίξει τῆς
 Βυζ. αἰσιογραφίας, καὶ ἐν τῇ Βυζ. αἰσιογρα-
 φίᾳ εἶναι διμυθρῆγμα ὄχι ἀτομικόν
 ἀλλὰ τῆς κοινότητος (i) τοῦ μοναχῶν, ἀπο-
 θετιοῦν καὶ ἐν σκοπῇ τῆς ἐνδόχου τοῦ
 ὁρθόδοξου ἐκκλησίου δόγματος ».

Τώρα ἰδιόθεν εἶπεν δαὶ μάθῃς διὰ τοῦτο
 δὲ εἶναι ἰδίᾳ θεωρίᾳ τοῦ κ. Αδαμαντίου,
 ἀλλ' ἐμμετρεῖς θεωρίᾳ, δημοσιευθεῖσα
 ἐν τῇ ἐμῇ « Χριστιανικῇ Αἰσιογραφίᾳ », ^{ἐν}
 πρὸ 16 εἰς (ἐκδόσ. 1896 σελ. 94) εἶδε
 ρητῶς λέγει οὐ « σκοπὸς τῆς χριστιανι-
 κῆς αἰσιογραφίας δὲ εἶναι τὸ ἐνδεῶς
 τῆς τέχνης αἰσθάνεσθαι, ἀλλ' ἐν τῇ ὁρθόδοξου πε-
 ρί τῆς κραταίωσης »;

Καὶ μὲν ταῦτα νοθεύονται ἐν τοῦ
 ἔργου μου;

Εἶναι φράσις, ὑπάρχει ἰδίᾳ, ἐν ὑπαρκ-
 τῇ καὶ ἰστορικῇ περιγραφῇ διὰ παρ-
 ούσα καὶ ἰδίᾳ αἰσθητικῇ, διὰ πάντας ὅτι ἀφορᾷ τοῦ ἡμέτερου
 Μονῆ τοῦ ὁροῦ, οὐ ἐμῆς προτομῆς ^{κρατῆς}

μετεκμηριώμεν ἀναμαρτυρεῖται καὶ παρε-
 γαρβωῖ καὶ ἔχουσι.

Ἐπομένως πῶς αἰνέουσι οἱ ἀνδρὲς
 διανοητοὶ τῶν περιστάσεων πραγμα-
 τικῶν τοῦ κ. Αδαμαντίου, αἰνέουσι μαρτυ-
 ροὺς ἐκείνου γινώσκοντες τῆς Βυζ. ιστορίας
 καὶ αἰσιογραφίας καὶ οὐ πάντες λαοφί-
 λῳ αὐτοῦ ἐπιδεικνύμενα πνεύμα καὶ δι-
 ἀκασαι ἀπαραφραστῆσαι αὐτῷ ἐνδεῶς.

τῆς αὐτῆς ἀνοήτου καὶ ἡβριδῆς;
- ἔπειθ' ὅτ' εἰμι βίβλος ὅτι τῆς ὑμετέρας
ὑμῶν ταύτης ὑπάρχει ἐκτίμησις ἀπὸ τῆς
ἐξ ἀνδροπίνης ἀγῆνης καὶ ὁρᾶς ^{οὐχί} περιφρό-
νησιν τῆς ἀγῆνης, ἣν ὁρᾶς γραφικῶς
ἐν σφ. 42 εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιστολῆς,
ὅτι τοῦτο ἐν ἀντοκρίῳ τῆς ἐπιθυμίας ὑμῶν
ἐξ ἀντοκρίας ~~καὶ τῶν~~ καὶ τῶν ἀποδοῦν
σεβασμῶν πρὸς τῆς ἀγῆνης, παρακαλῶ
ὑμᾶς ὅπως ἀκούσιντες ὡς ὑμεῖς ~~ἔχετε~~ ^{οὐδαμῶς} καὶ
ἐκτιμῆτε ὅτι τὰ ἀναφύοντα ἐν ἰδίᾳ
δωρεῖα τῶν Ἀδαμαντῶν εἶναι εἰρημνία
ἐν τῇ ἐμῇ ἀπογραφῇ. σφ. 94.

ἔπειθ' ὅτ' οὗτος ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἀγῆνης τῆς
παρίους ὡς ὁδὸς πρὸς τὴν δόξαν ἐπι-
τρέψατε' μοι καὶ γινώσκω ὑμῶν ὅτι μετὰ μεγα-
λῆς μοῖρας ἔχετε, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐπιβουλεύου μοι
ἀλλὰ καὶ τῆς δόξης ἀμυνθῆναι διὰ τῶν νόμι-
μων μέσων, αἵτινα οἱ νόμοι τῆς πατρίδος
μοι δίδουσι, κατὰ τῶν ψαλμῶν λαδοῦσιν καὶ
λαβρύνουσιν ἐπ' ὡς ἐστὶν ἀλλὰ πρὸς χάριν καὶ ὁδοῦν
τῆς ἐπιθυμίας πρὸς τὴν εἰρήνην.

ἔπειθ' ὅτι φησὶς ὁδοῦν ἔστι
τῆς ὁδοῦ ἀδυνατῆσαι ἐμὴ διαφοράν πατρὸς
ὑμῶν